

ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ

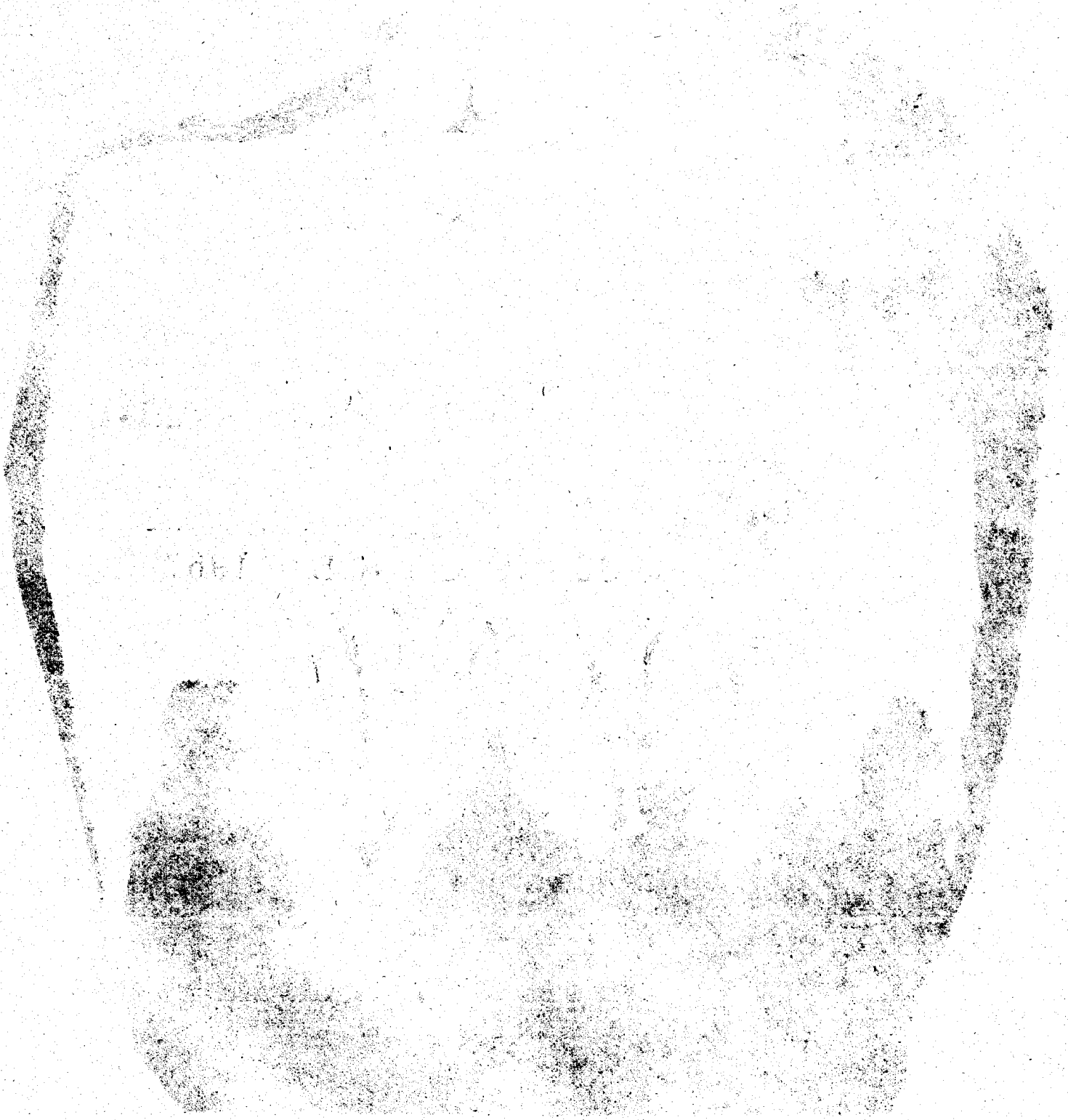
КРУГ СЕСТРИЧОК І БРАТЧИНІВ

Видас Орлиний Круг і Ланка „Н” Надри Виховниць

Ч: 32   О С І Н Ь   1967

Дорогі Сестрички і Братчики!

В січні 1968 р. минає 50 років від величавої події: проголошення незалежності України та створення самостійної української держави. Вся українська спільнота велично святкуватиме свій золотий ювілей.

То ж і ми, новацькі виховники, не забудьмо відмітити цю велику подію у своїй новацькій програмі.

Вже заздалегідь подаємо деякі матеріали, які будуть Вам допоміжними у праці з новацтвом.

Редакція

ЧЕТВЕРТИЙ УНІВЕРСАЛ У.Ц.РАДИ
22 (СІЧНЯ) 1918

"Народе України!

Твоєю силою, волею, словом, утворилась на Українській Землі вільна Українська Народня Республіка. Здійснилася давня мрія Твоїх батьків, борців за волю й право робочого люду! Віднині Українська Народня Республіка стає самостійною, від нікого незалежною, вільною, суверенною Державою Українського Народу."

/урибок/

ЩО БУДЕШ РОЗКАЗУВАТИ НОВАЦТВУ:

ТАТУ, ХТО ГЕРОЙ?

- Тату, хто герой? - запитав одного разу малий Максим.

- Герой - це той, хто зробив велике діло! - відповів тато.

Хлопець подумав і сказав: - Добре! Я хочу стати героєм!

Другого дня Максим прибіг із школи й розповів:

- Ми сьогодні бігали наввипередки. Я перший добіг до мети і всі дивувалися. Чи я герой?

- Ні, сину! - сказав тато. - Ти лише показав свою вмільсть, щоб тебе похвалили. Це не геройство.

За кілька днів хлопець знов прибіг до тата.

- Коли ми йшли зі школи, надбіг великий чорний пес. Діти злякалися і з криком кинулися втікати. Я вхопив ломаку і прогнав пса. Чи я герой?

- Ні, Максиме! - пояснив тато. - Ти, мабуть сміливіший від інших, але твоя сміливість в цьому випадку не була потрібна. Адже той пес ні на кого не нападав, правда?

За тиждень Максим прийшов до тата і сказав:

- Я йшов до школи і побачив при дорозі мале пташеня, що випало з гніздечка. Недалеко причаївся кіт, щоб його спіймати. Я відігнав kota, а пташеня поклав у гніздо на дереві. Чи я герой?

- Ні, дитино! Ти зробив добре діло, але це не коштувало тобі багато труду і не було небезпечно. Так повинна робити кожна чесна людина.

Максим мовчки відійшов, але незабаром знов став перед татом.

- Я бачив убогого хлопчину-каліку, що просив милостині. Я віддав йому свій хліб і ті гроші, що дістав від мами на цукерки. Але я сам не мав що їсти і був трохи голодний. Чи я герой?

Тато всміхнувся.

- Ти вже на дорозі до геройства, сину! Ти відмовив собі в тому, що було тобі потрібне і приємне, щоб порятувати ближнього в потребі. Однак це ще не геройство, бо це діло вимагало від тебе малої жертви.

Ще багато добрих учинків зробив малий Максим, і вони були щораз кращі. За кожне таке діло хвалив його тато, але ні одного не назвав справжнім геройством. Тільки раз сказав:

- Ти добрий хлопець, і я щасливий, що маю такого сина. Але не кожний може бути героєм, бо не кожний здатний робити великі діла.

==

То було в Україні більше як сорок років тому. Почалася війна, і Максимів тато пішов до українського війська. Максим залишився з мамою. Ворог натиснув великими силами, і бойова лінія зупинилася поблизу міста, де проживав Максим. Одного вечора ворожа частина вдерлася в місто і на вулицях закипів бій. Вояки стріляли зза парканів, воріт, з-за будинків, навіть з вікон і дахів.

Недалеко від Максимового дому упав ранений стрілець. Він голосно стогнав, але ніхто не посмілився поспішити йому на порятунок. Санітарів не було поблизу. А втім, кулі свистіли, мов злючі оси, ворог підсувався щораз ближче і здобував дім за домом.

Мама глянула мовчки на Максима, і він зрозумів її: треба рятувати рідного стрільця, їхнього оборонця. Не зважаючи на свист куль, що

сікли мури будинків, мама й Максим вибігли за браму, підповзли до раненого і потягли його на своє подвір'я.

Місяць світив ясно, і чужі вояки доглянули їх постаті. Сипнули в їх сторону вогнем із своїх рушниць, але, на щастя, кулі пролітали понад головами. Тільки одна свиснула коло Максима і вдарила його в зап'яток черевика.

- Швидко! Швидко! - шепотіла мама, і рештками сил затягнули раненого в хату. Мама перев'язала чистою хустиною стрільцеві рану в боці. Максим присвічував їй малим електричним ліхтариком, бо під час бою не можна було світити. Потім покладали раненого на ліжко в бічній кімнаті.

Нараз за дверима почулися голосні крики, загупали важкі чоботи і до хати вскочило кілька ворожих вояків. Вони держали наготові рушниці, наїжені гострими багнетами.

- Хто стріляв на нас з цього дому? - закликали вони.

- Звідси ніхто не стріляв! - відповіла мама, заступивши собою вхід до бічної кімнати.

Один вояк приступив до неї, вимахуючи рушницею: - То ти стріляла! Максимові здалося, що лютий вояк хоче вдарити його маму прикладом рушниці. Його серце міцно забилося, і кров закипіла в жилах. Що, що? Бити його маму? Максим кинувся наперед, заступив маму своїм тілом і закричав:

- Геть від моєї мами!

Вояк вдарив Максима в лице. З носа потекла кров. Вороги, побачивши кров дитини, схаменулися і вийшли з кімнати. Раненого стрільця вони так і не бачили.

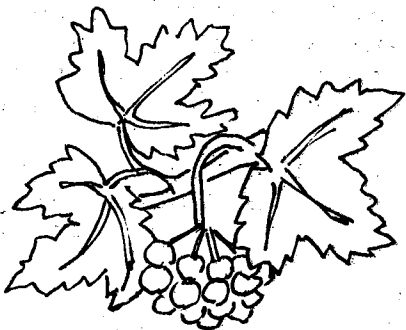
Мати кинулася рятувати обімлілого сина.

Уночі українське військо прогнало ворогів з міста. Через місяць Максимів тато одержав відпустку і приїхав додому. Мовчки вислухав оповідання Максима про пригоду з чужими вояками, а тоді погладив сина по голові і сказав:

- Ти тепер герой! Ти разом з мамою наразив своє життя на смертельну небезпеку, щоб рятувати раненого рідного стрільця. Ти обороняв власними грудьми свою маму. Кожний є героєм, хто жертвує себе, щоб обороняти ближнього свого і все, що йому рідне та дороге.

Максим щасливо всміхнувся. Тепер він знав, що таке героїство. Він сам був герой. Він зробив велике діло.

За Ю.Ш. переказав М.Маморський
Веселка ч.11/75/

ПЕРШИЙ ЛИСТОПАД

При кінці жовтня 1918 р. сотник Дмитро Вітовський прибув до Львова з малою групою Січових Стрільців з метою визволити наше місто від чужих військ.

В темну, осінню ніч, коли ціле місто спало тихим сном, Українські Січові Стрільці вирушили в бій, щоб довершити свій плян. В четвертій годині ранку підійшли вони під будинки, де спало австрійське військо, тихенько розбріли всіх вартових, забрали всю

зброю ворога і, без великих боїв, перебрали владу в свої руки. Рано мешканці міста Львова побачили на ратуші рідний український прапор, що гордо сповіщав світові про самостійність Західної України.

Дванадцятьлітній Олесь вперше в своєму житті побачив на вежі синьожовтий прапор. Він ще добре не розумів, що це самостійна держава. Його старший брат був Січовим Стрільцем, що через чотири роки боровся проти москалів, а тепер прибув до Львова, брав участь у розброєнні чужого війська та був одним з українських вояків, що довершили довголітню мрію народу про вільну й незалежну Україну.

Олесь також хотів прислужитися своєму народові. Та до Січових Стрільців йти не міг, бо був ще замалий, а іншого способу допомоги для свого краю не знав. Тому, коли прийшов брат на відвідини до хати, Олесь не витерпів і попросив у нього поради.

- В нас є багато різної праці - відповів йому брат. - Українського війська у Львові є ще дуже мало, бо головні відділи ще не прибули з Чернівців на Буковині. Нам грозить небезпека від поляків, що досі жили у Львові. Сотник Вітовський розшукує молодого хлопця, який міг би зручно продертися через перешкоди і дістатися до головної команди польського війська.

Олесь аж руками сплеснув. Після точних вказівок від проводу Січових Стрільців він забрався до небезпечного завдання.

Сонце вже було низько і почало ховатися поза будинки. Олесь приспішив ходу і знову звільнив його, коли зблизився до польської дільниці міста. Переходячи на перехресті дороги він запримітив під стіною одного з будинків купу польських газет. Він швиденько вхопив кілька газет і знову прискорив свій хід. Коли зблизився до будинку, в якому містилася польська команда, побачив біля брами стійкового. Хоч серце билосся дуже скоро в його грудях Олесь спокійно пройшов з газетами в руках крізь браму, немов би щодня туди ходив. Вже в будинку, вибіг швиденько сходами на другий поверх. Опинившись на коридорі почав розглядатися обережно кругом та пильно прислухуватися усім звукам. Відважно зблизився до одних дверей і поглянув через дірку від ключа до середини кімнати. Там він побачив великий стіл довкруги якого були уставлені крісла. В кімнаті не було нікого. Олесь підійшов до других дверей. Знову заглянув через дірку від ключа до середини кімнати і побачив там кількох польських вояків, які переглядали військові однострої. Нараз один з вояків підійшов до дверей і одним рухом відкрив їх. Олесь відскочив вбік і заховався у слідуючій кімнаті. З-поза дверей почув, що кроки вояка зближалися в його сторону. Олесь розглянувся кругом і, не думаючи довго, заховався у великій шафі, що стояла під стіною.

В скорому часі кімната наповнилася людьми. Олесь зрозумів, що почалася військова нарада. За стіл сів старий польський полковник, який став пояснювати своїм старшинам намічені пляни. Нарада тягнулася дуже довго. Поляки точно обговорювали несподіваний напад на відділ Українських Січових Стрільців, що стояв у Львові.

- Ще цієї ночі примістимо скоростріл у будинку напроти централі українського уряду - говорив він, - і зробимо несподіваний наступ на стрілецький відділ.

Наради скінчилися пізно. Коли польські старшини розійшлися, Олесь виліз з шафи, забрав із шухляди в столі всі документи і намічені пляни і подався з кімнати. Та з будинку вийти було нелегко. Всі двері були позамикані, а при брамі ще даліше стояв стійковий. Скакати звідси було зависоко, і він збіг сходами вниз, отворив в коридорі вікно і вискочив надвір. Опинившись на землі, він проповз поза

угол будинку і забрехав немов собака. Коли почув, що стійковий прямує в його сторону, став на ноги й побіг в протилежний бік довкруги будинку до брами. Та обережний стійковий запримітив його. Над головою у хлопця засвистіли кулі, одна, друга, третя. Олесь напружив усі сили і чим дужче подався вулицею вперед. Опівночі добіг до української військової команди. Тут віддав він сотникові Вітовському викрадені папери, переказав точно польські пляни, та розказав про свої пригоди в домі польської військової команди. Сотник Дмитро Вітовський радісно стиснув руку хлопця-героя і зворушеним голосом промовив:

- Цієї ночі ти охоронив багатьох стрільців від смерти. Якщо в нас буде більше таких хоробрих хлопців як ти, то це велике свято Першого Листопада триватиме вічно. Спасибіг тобі, хлопче, від усього Українського Стрілецтва.

Г А Н У С И Н І   К О С И

Старий лікар, командант лікарні для Січових Стрільців, не знав уже просто, що йому робити. Не було звідки дістати грошей на ліки. А тут нове лихо показалося в лікарні: появилася злюча горячка, що дуже обезсилювала хворих стрільців, не дозволяла лікарям їх лікувати. Треба було конечно здержати цю горячку, прогнати її, щоб рятувати ранених. А рятувати міг їх тільки один лік, якого у лікарні не було. Не було його і в місті, де була лікарня, не було і в сусідніх містах. За цим ліком треба було їхати на Закарпаття. За три дні можна було туди заїхати, накупити ліків і повернутися назад. Треба було тільки грошей, а грошей не було.

Скликав лікар на нараду всіх поважних громадян з міста. Почали вони радити - міркувати. Врешті хтось порадив, щоб вибрати людей, які пішли б від хати до хати й зібрали пожертви на ліки.

Майже в кожного був хтось рідний у стрільцях, чи в полоні, чи вже поляг в бою за Україну. І кожний чув у глибині свого серця, що конечно треба дати порятунок пораненим, хворим стрільцям.

Мала Гануся теж хотіла допомогти стрільцям та звідки взяти їй грошей? Батьків у неї вже не було, ще того року померли. А вона замешкала у своїй тітці.

- Прохати грошей в тітці? -

- Може не дасть. А втім - це вже не будуть Ганусині гроші. Пішла б заробити, та хто її малу на роботу прийме? Ще літком пішла б в ліс, назбирала б ягід, продала, але тепер? Сльози наплили до Ганусиних очей.

"Що ж ти Ганусю так задумалася" - почула раптом біля себе добрячий голос.

"Мабуть думаєш що дати стрільцям!" Дивиться - проти неї стоїть пан-отець та ще якийсь чоловік і ласкаво всміхаються до неї.

"Е", - каже той чоловік, - "чого їй журитися. В неї золота повно! Ось, гляньте, пан-отче, які в неї золоті коси!" Погладив панотець золоту дитячу голівку тай мовить:

"Не журися, дитинко! Бог бачить твою ширю охоту, в тебе вона за діло стане!"

Слова про золоті коси не сходили Ганусі з думки. Пригадалось їй, що жінки часами свої коси продають. Раз навіть про те в книжці читала. І в цю хвилину зродилася в її дитячій голові думка:

- Продати свою золоту косу, хоч вона, немов та золота корона, є одинокою прикрасою для Ганусі. Другої такої жадна дівчинка в її школі не має. Її волосся всі товаришки заздрили. Не одна з них віддала б всі свої ошадності за таку прекрасну косу.

Не думала навіть довго - рішилася! Пішла шукати когось, хто б купив її косу. Пам"ятала, що коли ішла вулицею до школи, бачила у вікні skleпу відтату косу. Скорим кроком попрямувала туди.

"Чого тобі треба?" - питає продавчиня в skleпі.

"Чи купите мою косу?"

"Твою? - А що мама в хаті скаже?"

"В мене нема мами і батько помер; я сирота. Купіть, дешево продам!"

"Скільки хочеш?" - питається продавчиня А очі в неї аж сяють на радощах. Такої гарної коси вона ще не мала.

"Скільки дасьте?"

"Шість корон."

У Ганусі аж серце задрожало на радощах, але зараз опам"яталася. Треба торгуватися.

"Мало!" - каже.

"Дам сім, - ну, нехай буде десять, але більше таки не дам".

"Ну, давайте десять" - рішилася Гануся. У малій руці стиснула десятикоронувий папірець. Стоїть, замкнула очі, та вся тремтить. Чує як чужа рука бере її коси, як холодні ножиці доторкають її шиї. Кілька скреготів ножиць, і голова Ганусі робиться легка-легенька. Золота корона, прикраса Ганусі остається в чужих руках.

Від самого ранку ходив панотець із другими збірщиками збирати датки на ліки для стрільців. Зайшов і до хати Ганусиної тітки. На зустріч йому Гануся. Очі в неї горять на радощах, личко паленіє румянцем.

"Прошу, панотче, прошу. Це від мене на ліки для стрільців" - і пхає в руки панотця синявий десятикоронувий папірець.

"Що це, Ганусю? Звідкіль?"

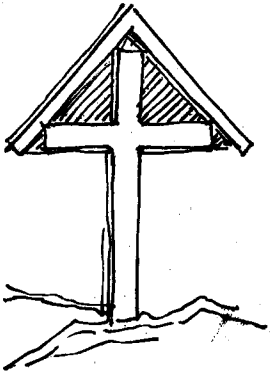
"Я... я своє золото продала".

Аж тепер побачив панотець, що голова Ганусі змінилася. Не було вже тих чудових, довгих, шовкових кіс. Але було за це трохи грошей на ліки для стрільців, а в Ганусиному серці була така велика радість, якої ще досі не відчувала.

Панотець похилився над дівчинкою, поблагословив її, а потім поцілував її золоту головку.

За "Дзвіночком", 1936 р.

ЗА ШИРЕ СЕРЦЕ - ШИРА НАГОРОДА

В Україні був гарний звичай ставити на перехрестях доріг, полях, навіть на високих горах, хрести і статуї святих осіб, найчастіше статую Матері Божої з Дитятком на руках. Статуї ставили на пам'ятку важливої події в житті людей.

Одного дня околицю над Дністром навістила страшна повінь. Рвучка вода повиривала з корінням дужі дерева, позвалювала мости, понесла на своїх хвилях хати. На поля нанесла багато намулу - піску. Ті люди, що врятувалися від повені, осталися без даху над головою, без їжі й одягу.

Чудом врятувалося одно село, Михайлівка, що було положене за горбком, який стримував бурхливі води повені. З вдячності Богові люди поставили на цьому горбочку гарну, велику статую Богоматері з Дитятком Ісусом на руках.

В Михайлівці жила велика родина: батько, мати, стара бабуся й четверо діточок. Батько був тяжко хворий і мати мусіла сама працювати, щоб вдержати цілу родину. Найстарший син, Петрусь, з любов'ю все помагав своїй мамі. Мав тільки десять років, але був він господарем, немов дорослий. Було, прибіжить зі школи, скоро pomoже бабусі прибрати хату, нагодує худібку, принесе води, дров, відгорне сніг зимою, побіжить до крамниці на закупи, зробить все, про що попросять його старші й навіть менші сестрички. Всі Петруся дуже любили за його добре серденько.

Одного разу, зимою, не стало дров в хаті. Жаль стало Петрусеві рідні. Він довго не думав, натягнув на себе стару курточку, чоботи і побіг до лісу за дровами.

По дорозі, на горбочку, побачив статую Матінки Божої з Дитятком. На хвилину зупинився, зняв шапку, перехрестився і обернувся щоб йти далше в ліс. Та нараз його погляд зупинився на немовляті в руках Пречистої. Йому видалося, що свята дитина аж труситься з зимна. Петрусь, довго не думаючи, одним рухом стягнув з себе курточку і накрив нею змерзле тіло малого Ісуса. Коли дитина була охоронена від лютого морозу, подався в ліс.

Зимний вітер щіпав його по лиці, ухах і цілому тілі. Руки стали немов несвої. Петрусь став бігти, щоб хоч трохи розігрітися. Забігши в ліс, став збирати на замерзломому снігу поломане вітром галуззя. Назбиравши досить, перев'язав мотузком, і подався до хати.

Дорога видалась Петрусеві тепер багато довша. Ноги западали в глибокий сніг, а тоненька сорочинка зовсім примерзла йому до спини. Врешті дійшов знову до статуї Пречистої з Дитятком. Тут рішив відпочати. Глянув на Ісуса і побачив, що вітер майже зірвав курточку з Нього. Скинув з плечей в'язку дров, знову наложив на Ісуса свою курточку, позапинав змерзлими пальчиками всі гудзики, та ще й підняв догори великий футрянний ковнір.

Коли ж знову підніс свою в'язку дров, побачив, що вона сіяє дивним світлом. Петрусь стояв, мов в землю вкопаний. Сяєво з дров освічувало цілу гору й далекий ліс. Поглянув на статую і побачив, що Свята Дитина заворушилася в руках своєї Матері. Маленьке личко усміхнулося, а нижній голосок промовив:

"За твоє шире серце, Петрусю, шира нагорода! Ця в'язка дров стане тобі легкою і нею будеш довго нагрівати хату своїх рідних".

Петро схопив в "язку наперед себе і, мов вітер, побіг вдолину. Вдома зібрав біля себе цілу рідню і розповів всім про свою зустріч з Божим Дитятком. А коли глянув на долівку, то замість дерева в кутку побачив в "язку золота.

Вістка про золоте дерево скоро рознеслася по цілому селі. Син одного багача захотів і собі його дістати. Добре зодягнувся, взяв окремо гарний, теплий кожух, запряг коні й поїхав в ліс. За-тримався під статуєю Пречистої з Ісусом, зняв з Дитяти Петрову курточку і накрив його своїм кожухом. В лісі зрубав якнайбільше дерево, положив його на сани й поїхав назад до статуї. Та коли зблизився до неї, побачив, що його кожух лежав в снігу, а Петрова курточка знову накривала маленьке тіло Ісуса. Він злісно зірвав курточку зі статуї і знову вкрив Дитину своїм кожухом.

Нараз з неба вдарив дужий грім. Дерево й сани запалали вогнем. Коні з великого страху рванули вперед, а від статуї понісся гнівний голос:

"Не добре в тебе серце, воно холодне й лукаве. Неширих дарів Бог не приймає!"

Глянув на статую, а Петрова курточка знову огортала малого Ісуса.

Я Л И Н К А

Около дві тисячі літ тому, янгольські сурми рознесли по всьому світу веселу вість: "В бідній стаєнці, в яслах, на сніні народився Божий Син!".

Ясна зоря освітила шлях до Вифлеєму всім, хто йшов його вітати. З привітом пішли не тільки люди. Йшли звірі, птахи і вся природа. Вибралися з дарами теж і дерева. Першими вийшли в дорогу дерева з садів. Далше йшли лісові, а при кінці дерева гаїв і піль.

Важкий сум огорнув зелену ялинку.

"Я не маю ні овочів, ні цвіток, ані розкішних листочків" - подумала собі. - "З чим же мені йти до Небесного Дитяти?" Рясні сльози покотилися по її зелених шпильочках, а сумні гілочки схилилися аж до землі.

Саме тоді через ліс перелітав Янгол-Вістун. Побачив він заплакану ялинку і жаль стало йому деревини.

"Чому так журишся і гірко плачеш, гарна ялинко?" - запитав.

"Як мені не плакати" - відповіла ялинка. - "Всі мої сусіди-дерева пішли поклонитись Божому Дитятку, понесли йому щедрі даруночки, тільки я осталась тут. Немає мені з чим іти вітати Бога. Маю тільки гострі колючки, яких всі бояться". І знову гірко заплакала.

Жаль стало янголові бідної деревини. Подумав і сказав:

"В тебе добре - шире серце, а це важніше за всі земські дари. Ходи, підемо разом".

Ялинка завагалася, та скоро гарно причепурилася і вирушила з янголом в дорогу. Плакати, одначе, не переставала.

Побачив з неба Господь Бог ці сльози на ялинці, зіслав на світ мороза, та замінив їх в малесенькі кристалики, що засіяли між зеленими шпильками, мов зірки. А з сліз, що вже струмочками спливали по галуззях, Бог зробив іней, що став виблискувати різними красками у промінні сонця.

Ялинка не запримітила цих змін на собі. Із сумним серцем ввійшла вона до стаєнки і стала перед Божим Сином. Малий Ісусик з радости аж в руки сплеснув.

Ялинка низенько Йому поклонилася, а ясні сльози знов поплили по її галузках. Та кожна з них перемінилася в гарну іграшку-забавку для Ісуса.

"Ялиночко, яка ти гарна і весела!" - промовило Боже Дитятко. "Від сьогодні, у кожний день моїх уродин, ти будеш сіяти тою красою, що тепер. Тобою будуть любоватися всі чесні люди і добрі діти. Це буде для тебе моя подяка за твоє шире серце".

Врадувана ялинка віддала глибокий поклін своєму Творцеві та пішла в широкий світ голосити Божу Правду.

Мирон Ганушевський, "Америка", 11.І.1952

Р О З В І Д Ч И К - П Л А С Т У Н

/уривок/

Відкрились двері крайньої хати напів спаленого села, і до середини війнуло холодом і снігом морозного вечора. На поріг вийшов малий хлопчина - одягнений у великі чоботи, стару козушину і баранкову шапку із накиненою поверх білою веретою. А за ним його мати, яка подала йому горщик завинений в хустку і сказала:

"Уважай, Васильку, на себе і щасливо вертайся!"

"Не бійтесь, мамо, я не перший раз, а не забудьте поставити у вікно свічку, як вам дасть знати Андрій, що ті вже приїхали".

Тоді свиснув на собаку Білика, взяв сокиру і бредучи в глибокому снігу, пішов через сад в напрямі лісу. Білик біг попереду, часто оглядаючись, а де був глибокий сніг, пропускав Василька наперед.

Сьогодні, у Свят-Вечір, ішли вони на умовлену зустріч, від якої залежало, чи повстанці прийдуть вночі до села, щоб, як минулого року, гідно зустріти свято Христового Різдва. В лісі був Васильків батько і шістнадцятилітній брат, але він їх нечасто бачив. Він знав, що десь там у скелистих зворах лісу лікують ранених бійців УПА, але йому не вільно було йти далі, як до поляни з трьома дубами, куди він приносив харчі, ліки, які приготував дід Максим, і вісті, які збирав він сам і його гурток однолітків, що називав себе пластунами. Ще рік тому була в них через цілу зиму учителька прислана до села проводом УПА. Вона вчила їх історії, географії, і розповідала їм про Пласт, про табори на Соколі, про Дрота й Сірого

Лева, та навчала пластового закону. Тоді повстав Васильків гурток, що помагав всім, кому треба було. А коли їм було важко виконати якесь завдання, тоді згадували старших побратимів-пластунів, що з важкими наплечниками мандрували колись у Карпати, були все веселі терпеливі й зарадні.

Думка за думкою вкорочувала час, і Василько зблизився до лісу. Станув на хвилинку, поклав руку на голову Білика і наслухував... Білик був спокійний, значить - все в порядку. По хвилині Білик наїжив шерсть і загарчав тихо...

"Стій! Хто йде?!" - крикнув Василько певним, хоч тонким голоском.

"Свої, Васильку, свої!" - почув голос брата Івана і побачив дві постаті, що підійшли до нього.

Василько думав, що сьогодні до нього вийде батько - сьогодні ж Свят-Вечір, і тому спитав:

"А тата нема?"

"Батько ранений вчора в бою" - відповів Іван. "А це" - вказуючи на постать, що стояла біля нього - "один з наших командирів". Василько випрямився, став на срунко і ділово зголосив:

"Розвідчик Пластун голосить: В селі спокійно. В одинадцятій годині переїздив через село большевицький загін з майором Варигіном на чолі. Майор сказав, що впали "на часок" і ще ввечорі будуть в селі. По переведенні провірки хат і садів, від'їхали".

"Дякую за звіт" - сказав командир, і піднявши Василька дужими раменами на руки поцілував в чоло. Василькові стало соромно, що його взяли на руки, як дитину. Та зараз пригадав собі горщик від мами, підняв його і, подаючи старшині, сказав:

"Село вітає Вас кутею із Святим-Вечором і Різдом Христовим. Христос Раждається!"

"Славіте його! Дякую тобі і всім, що пам'ятали про нас. А як Бог поможе, заколядуємо разом", - сказав старшина.

"А чому, Васильку, ти звеш себе пластуном?" - по хвилині мовчанки запитав командир. Тоді Іван оповів йому про учительку, упівку Оксану і Васильків гурток. Старшина притиснув Василька до себе і зворушено сказав:

"І я пластун, Васильку, пластун Чорноморець... Колись тобі про це розкажу, а тепер іди. В селі ніяких приготувань не робить, а якби большевики знову приїхали до села, то ... "- "Буде світитися свічка у вікні нашої хати" - скоро перебив Василько, - "з краю лісу видно". Тоді став на струнко і з молодих грудей юнака, що ніколи не бачив Пласту і знав так мало про нього, впав привіт СКОБ! Василько не знав, чи це луна лісу відповіла йому, чи це той старшина, що назвав себе пластуном.

На краю лісу Василько знайшов у корчах колоду, що її приготував кілька днів перед тим, вбив в неї сокиру, яку з собою приніс, прив'язав мотуз і, запрягшись разом з Біликом, потягнули разом дерево додому. Коли вже були недалеко села, Білик пристанув, понюхав повітря і, наїживши шерсть, загарчав. І саме в ту хвилину заблимає світло у вікні Василькової хати.

"Село дістало непрошених колядників" - подумав Василько і приспішив кроку. Сліди за собою позамітав зломаною галузкою і за хвилину був під дверима хати. Білик, хоч як любив у зимову ніч погрітися коло печі, скоро заліз у свою яму під стодолю, бо добре тямив, як злючі большевики вистріляли всіх собак у селі, і він один тільки врятувався.

Відчинивши тихенько двері до сіней, Василько пізнав голос майора Варигіна.

"Як ти називаєшся, дівчинко?" - говорив майор до Василькової сестрички.

"Оленка Гончар", - відповіло дівчатко.

"А, гарна ти дівчинка, - хочеш цукерка? Ходи до мене."

"Від вас не хочу!" - чути несміливий, трохи наляканий голосок.

"Ну, чому не хочеш, солодкий, бери!"

"Не хочу, бо ви наш ворог."

"Буде біда" - подумав Василько і затупавши ногами ввійшов до хати.

"Добрий вечір!" - спокійно привітався і, щоб чимнебудь не зрадитися, скинув чоботи і роздягнувся.

"Ти куди ходив?" - лагідно запитав майор.

"Я? - Недалеко заготовляв дрова..."

"А ти знаєш, що рубати дерево не дозволено?"

"Я не рубав ніні, лежало зрубане, а палити мусимо, бо холодно!"

"Ти не бреш, а говори правду! Хто посилав тебе до ліса?"

"Ніхто не посилав, я сам ходив." - твердо сказав Василько.

Тоді піднеслась сильна рука і вдарила хлопчину в обличчя, а друга зловила за рамя.

"Брешеш! Брешеш!" - понісся лютий голос по цій хаті.

"Я ніколи не говорю неправди, бо я пластун" - несподівано вилетіло з Василькових грудей. Він не хотів цього сказати, йому не вільно було про це говорити, але воно якось само вихопилось.

Майорові засвітилися очі, й він, притягнувши хлопця до себе, заговорив:

"А що ж це значить - пластун?"

"Пласт - це Бог і Україна, а пластун є все чесний, говорить правду і робить добрі діла".

Большевик голосно зареготався. "А де ж є той твій Бог і Україна?" - запитав з кпинами по хвилині. Василько глянув кругом і певним голосом промовив:

"Бог є між нами" - і показав по образах, а тоді поклавши малу руку на серце, твердо закінчив, - "А Україна тут!".

Тверда рука ворога затиснулася кліщами на рамені хлопця, а друга зловивши за волосся кинула ним до землі.

Пізно вночі покинули большевицькі посіпаки Василькову хату. Коли почало світати, з диким гримом відкрилися двері і знову два жовніри з майором Варигіном впали до хати.

"Всі виходити!" - крикнув один з них. Василько подав мамі чоботи, а сам вже не мав часу зодягнутися і босий, без кожуха і шапки вийшов надвір. Большевики, не зважаючи на лютий мороз, погнали всіх вперед. Нагло зпід стодоли почувся гаркіт. Оглянувшись, побачив Василько як його Білик одним скоком досягнув потилицю майора і повис на ній зубами. Тоді бахнув стріл і бідний закривавлений Білик повалився на землю.

Біля громадського будинку зігнали большевики всіх людей зі села. Майор Варигін підніс догори руку і промовив:

"Маємо докази, що ви допомагаєте розбійникам з лісу. Ми знаємо, що ви очікували їх уночі з кутею... Хто повідомив їх, що ми тут? Хто-о-о? - Може ти скажеш?" - зашипів злісно звертаючись до Василька. Але той мовчав. Тоді Варигін шарпнув його за волосся, а чо-

ботом став на пальці посинілих ніг, що вгрузли в сніг.

"Я не скажу нічого" - відповів твердо.

Немилосердні удари нагайки посипалися по його скостенілому від зима на тілі. Знову вхопив його Варигін за волосся, але при тім хтось крикнув сильним, грізним голосом:

"Стій! Не смій мучити дитини!"

"Ти хто такий, що смієш мені заперечувати"- зашипів Варигін.

Василько зразу пізнав голос старшини з лісу.

"Я, Тарас Чупринка, командир УПА", сказав тихо його визволитель.

Варигін не встиг вже вихопити пістолі. Дужі рамена обняли його несподівано і крутим поворотом обернули плечима до людей, а грімкий голос вдарив дзвоном:

"Всі на землю! Бий, сла- а -ва!". Гаркнули тоді автомати. Група повстанців оточила ворогів. Широкою луною котився гук стрілів і зривів ручних гранат, а стіни хат відбивали крики завзятушого бою.

По кількох хвилинах бій закінчився. У старій stodolі білів нашвидко зроблений престіл, а над ним стояв великий хрест з Розп'яттям Спасителя. Кругом стояли діти, жінки і чоловіки, а попід стіни коло дверей повстанці із зброєю в руках.

"Слава во вишніх Богу і мир у ваші серця" - промовив священник, що прийшов з повстанцями з лісу. Всі впали навколішки перед маєстатом Того, що з хреста глядів на них. А коли священник почав Різдвяне Богослуження величною колядою "Бог Предвічний" - поплила з десяток грудей велична пісня. Вона пліла могутніми акордами із зболілих сердець і лучилася з мільйонами інших по всіх країнах світу, де билося українське серце.

ГОЛОВНИЙ КОМАНДИР УПА - ТАРАС ЧУПРИНКА.

Цього року минає 25 літ з того часу як заснувалася на українських землях Українська Повстанська Армія /УПА/, яка спершу обороняла українське населення перед большевиками, а опісля перед німецькими окупантами.

До Української Повстанської Армії включилися всі підпільні /тайні/ українські організації, і вона стала єдиною збройною силою України в боротьбі з ворогом.

Першим головним командиром УПА, провідником усіх повстанців, став пластун Роман Ш у х е в и ч, член куреня старших пластунів "Чорноморці".

Роман Шухевич, або інакше знаний між повстанцями, як Тарас Чупринка, народився на західній Україні.

Ті, що пам'ятають його дитячі роки, розказують про дитину з ясним кучерявим волоссям, великими голубими очима і веселим обличчям. Був він мовчазливий і цікавий, любив він відвідувати театральні вистави, прислухуватися розмовам старших і часто тривожив своїх батьків питанням: "Ачому?"

Ще маленьким хлопцем любив він воду і цілими годинами приглядався бурхливій масі, що з шумом переливалася через таму униз. Коли підріс, став плавати у річці Буг, займався веслуванням і цікавився

водним рятувництвом. Свою першу пробу у цій ділянці зложив зовсім несподівано, рятуючи, з нараженням власного життя, малу дитину з бурхливих хвиль Бугу. За свій геройський вчинок заплатив він піврічною недугою, бо надворі був мороз. Та це не зменшило його великого зацікавлення водою. Він став цікавитися українським морем і його вагою для Української держави, і тому пристав до пластунів - Чорноморців, які мали на меті зацікавити хлопців морських пластуванням. В Пласті знайшов він друзів однодумців і заціпив з ними тісну дружбу.

Перші свої мандрівки львівськими і околицькими лісами переводив він з друзями пластунами з одною метою: пізнати всі дороги, вулиці і канали в околицях Львова, щоб знати кожну стежку і доріжку, кожний горбок і лісок. Цим способом підготовлявся Роман до керування пізніших дій УПА. Також з друзями Чорноморцями організував він водні табори і проплив човном всі важніші ріки Західної України. Ці водні вправи, як і мандрівки сушею, допомогли йому пізнати і вивчити терен майбутніх боїв У П А.

Роман Шухевич був добрим спортсменом. Належав він до лещетарського клубу, грав у футбол, брав участь у легко-атлетичних змаганнях, здобуваючи собі декілька нагород і перші місця між змагунами.

Роман Шухевич втішався пошаною і любов'ю серед своїх друзів. Одна із змагунок з гордістю говорила про нього, що: "...він для кожного мав ласкаве слово, кожному вмів щось сказати приємне і кожний готовий був піти з ним навіть під кулі."

Пластовий обов'язок служити Богові й Україні привели Романа на шлях української революції. Вже юнаком знайшовся він в рядах Української Військової Організації /У.В.О./ в боротьбі проти поляків, а пізніше був він у лавах Організації Українських Націоналістів /О.У.Н./, де впродовж двох років займав пост бойового референта. За свою бойову працю карався він по польських тюрмах і таборах. Згодом став він головою Організації Українських Націоналістів /ОУН/ і цей пост займав він аж до смерті.

В 1942 році, коли заснувалась Українська Повстанська Армія, Роман Шухевич став її командиром - провідником. Дорога його життя не була легкою. Та Роман пройшов її бездоганно. Ще за свого життя він був легендарною постаттю, легендарним командиром, Тарасом Чупринкою. Про нього тишком розказували своїм дітям мамі, його боялися вороги України. Все це треба завдячувати його непересічним військовим здібностям, працею над собою і сильному характерові. Свій головний пластовий обов'язок вірності Богові й Україні він дотримав до кінця свого життя.

Роман Шухевич згинув геройською смертю 5 березня 1950 року у боротьбі з більшовиками. Поліг він смертю Українського воїна, що був вірний своїй присязі вояка Української Повстанської Армії, щоб у боротьбі за власну державу "не жаліти ні крові, ні життя і боротися до останнього віддику і до останньої перемоги".

Дорогі Сестрички і Братчики!

Подаємо Вам цей матеріал про Командира УПА Тараса Чупринку, як підставу до гутірок з новацтвом. Постарайтеся ці інформації значно поширити і подати їх дітям у приступній для них формі.

Редакція.

Програма відсвяткування події
Першого Листопада

I. Частина в домівці:

1. Збірка роя, обряд відкриття, новацька пісня
2. Розповідь: "Перший Листопад"
3. Пісня: "Гей, у лузі"

II. Частина: вимарш до парку

1. Хід за знаками
2. Теренова гра: Вивіси прапор у твердині ворога
3. Вислід гри, вирізнення і похвали
4. Закриття: "Листопадовим переможцям СЛАВА!"

Вимарш до парку:

Один рій поділити на половину. Одна частина виходить до парку з західної сторони, а друга з східної, залишаючи за собою знаки. Ці групи зустрічаються в парку, визначають терен твердині і уставляють біля 4 брам "твердині" по двох стійкових, що стають із зав'язаними очима у віддалі 5 - 8 кроків лицем до себе. Кожний стійковий надслухує уважно чи не підходить ворог. Коли почує у віддалі якісь звуки, вказує рукою напрям і кличе "стій!". Коли вкаже правильно на ворога, то виключує його з гри. З цими групами новаків іде гніздовий і один братчик.

Новаки, що залишилися в домівці, це українські Січові Стрільці. Їхнім завданням є дістатися до твердині і вивісити на мачті синьо-жовтий прапор. Вони виходять двома групами за знаками 6 - 8 хвилин після відходу першої частини. Новаки, що йдуть з північної частини мають здобути північну і східну браму, а з західної - західну і південну.

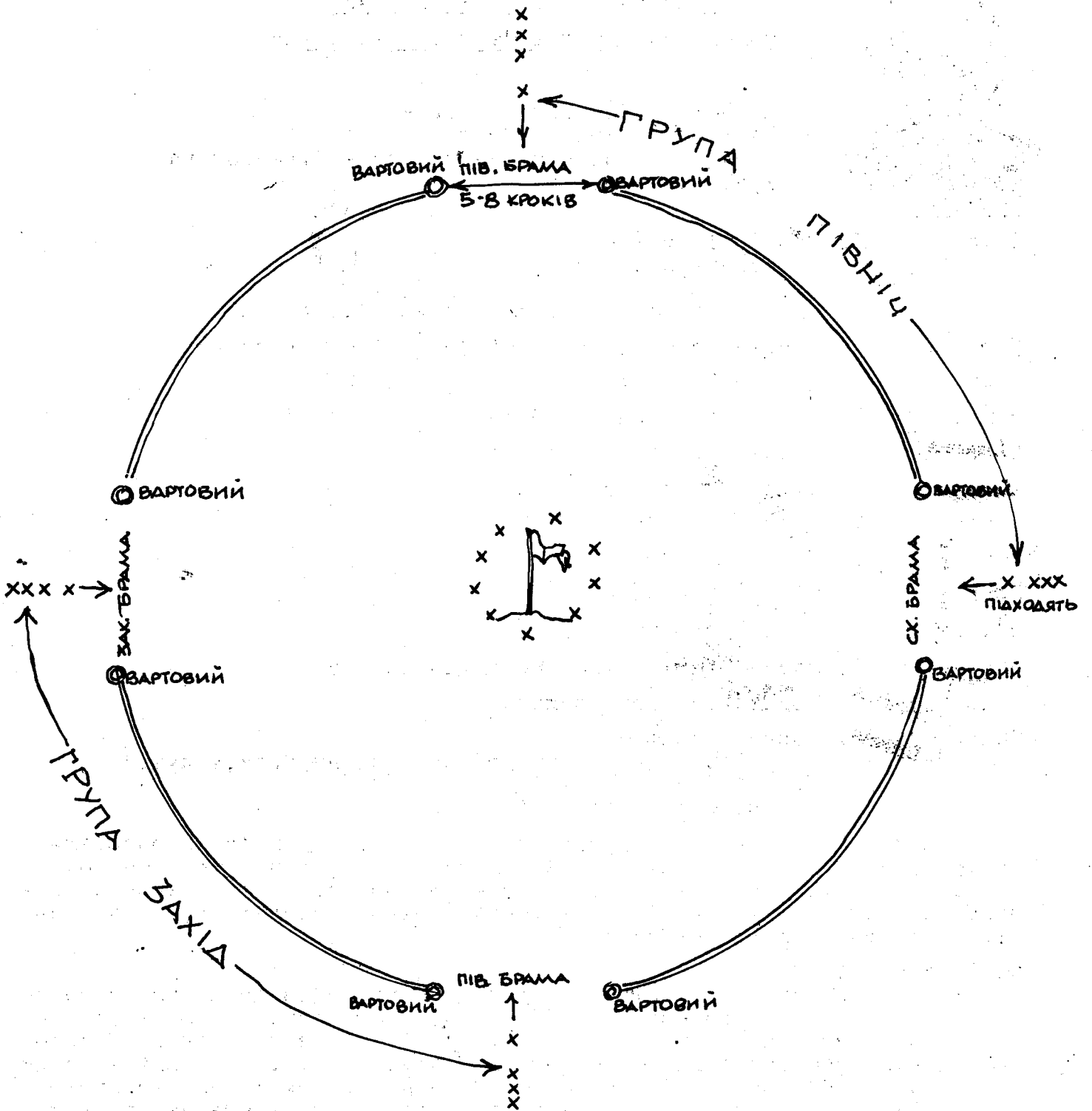
По одному новаки стараються нечутно пройти попри стійковий вих до середини твердині. Вартовий не сміє кричати без причини "стій!". Після трьох разів непотрібних вигуків /в той час, коли до брами ніхто не підходив/ він стає нечинний і не має права брати загальної участі в гри.

"Січові Стрільці" стараються продертися попри стійковий до середини. Збиті /ті, на котрих стійковий правильно вкаже рукою і скаже "стій!", бо зачує шелест/, збираються спокійно в одному місці біля твердині, а ті, що дісталися досередини, чекають там аж до кінця гри. Якщо той новак, що несе зі собою прапор, відпаде з гри, він передає прапор іншому, ще чинному новакові.

На кінці гри, ці новаки, що успішно продерлися до твердині, підносять прапор і кличуть тричі "слава".

Перед закінченням свята підчислюється число збитих новаків і нечинних вартових та подається до загального відома новакам вислід гри.

НОВАЦЬКИЙ ВОГНИК /штучний/
присвячений події Першого Листопада

Місце: Пластова домівка
Час: Около 1 год.
Мета: Новацьке святкування 1.Листопада
Участь: Гніздо

Програма:

- 5 хв. 1. Обряд відкриття:
а/ новацька пісня
б/ "іскра дружби"
в/ почесьть Українським Січовим Стрільцям
- 5 хв. 2. Вправа крісами до пісні "Йде січове військо"
- 5 хв. 3. Вірш: "Вісімнадцятого року Листопад"
- 5 хв. 4. Розповідь: "Дмитро Вітовський"
- 5 хв. 5. Пісня: "Слава, слава, отамане"
- 5 хв. 6. Вірш: "Кріс"
- 5 хв. 7. Розповідь: "Львів наш"
- 5 хв. 8. Гра: "Передай штафету"
- 3 хв. 9. Пісня: "Ой, видно село"
- 5 хв. 10. Гра: "Передай наказ"
- 3 хв. 11. Пісня: "Ми ростем, ми надія народу"
- 5 хв. 12. Подяка за добрі вчинки
- 10 хв. 13. Обряд закриття:
а. розлача калинових ягідок і пісня "Гей, у лузі"
б. молитва
в. Пластове надобраніч

В домівці на долівці "збудувати" вогник. З трьох боків розстелити коци, а з одної сторони лишити вільне місце для виступу. Шнурок від електричної лампи, яка має служити за "вогонь" перетягаємо по долівці попід коц і залишаємо біля втички. Новаки входять роями до домівки та стають по трьох сторонах вогника.

1. Відкриття:

а/ "Новаки, ми всі разом зішлися, щоб спільно відсвяткувати велику подію, яка завершилася 1918 року в Україні, подію, якою було визволення нашого славного міста Львова від ворогів. Сторожами нашого вогника призначаю новаків:.... і ....., які здобули найбільше точок в листопадовому змагу. Сторожі! Запалити вогник! /Два новаки підходять до вогника, приклякають на праве коліно. В цей час братчик залучує контакт і жарівка запалюється/. Відкриваю вогник новацькою піснею!"

б/ Наш вогник горить, а з ним палають наші серденька великою любов'ю до нашої далекої України та до тих великих її синів, що боролися за її волю. Новаки! створимо великий, дружній круг /новаки беруться за руки/. Я перешлю іскру дружби, стискаючи руку новакові, що стоїть по моїй правій стороні. Він передасть іскру

своєму сусідові, а той пішли їй даліше. Слідить добре за іскрою, бо коли вона повернеться знову до мене, ми станемо з'єднані великою пластовою дружбою і тоді всі разом, піднісши злучені руки вгору, гукнемо наше новацьке: "Готуйсь! - Тепер уважно стежить за іскрою.

в/ Новаки, тепер віддамо почесьть тим, яким дружба та любов до рідного краю були дуже важні, нашим Січовим Стрільцям, що не вагалися віддати життя для батьківщини. - Струнко! /по одній хвилині/ - Спочинь! - Прошу сідати роями довкруги вогника.

2. Вправа крісами /всі сідають крім роя, що має виконувати вправу. Новаки вимашеровують зі співом на вільне місце і вправляють крісами, як воєки на вправах: кладуть ліву руку на кріс, який спочиває на правому рамені, випростовують обидві руки з крісом перед себе, потім спирають кріс до землі біля правої ноги, а ліву руку прикладають до постави.
3. Вірш /поданий в цьому числі ВОР/ виголошує цілий рій. Новаки встають на ноги і з місця, на якому сиділи, деклямують.
4. Розповідь /на підставі історії та "Готуйсь" ч.9/29/1956,ст.6/: "Клич до боротьби за Львів кинув українським хлопцям отаман Дмитро Вітовський..." і т.д.
5. Пісня: "Слава, слава, отамане" /текст і ноти подані в цьому числі/ А тепер, новаки, вивчимо пісню в честь нашого великого отамана Дмитра Вітовського /перше повторити з дітьми слова, а потім навчити мєльодію/.
6. Вірш: "Кріс" /поданий в цьому числі/
7. Розповідь: "Львів наш" і "Як бачите, новаки, за Україну боролися не лиш дорослі мужчини, але також дуже молоді, а то й малі хлопці... і т.д. / на підставі розповіді в "Готуйсь", ч.9/49,1958,ст.2/
8. Гра: Так, як Ромчик старався передати штафету командирові, так і ми це зараз виконаємо /братчик ділить новаків на дві, або три групи. Провідникові, чоловічому новакові, дає 6 великих сірників, на яких намотаний папір і пояснює: / Ці групи будуть зі собою змагатися. На даний знак, провідник передає "штафету" /сірник/ своєму сусідові, а той подає їй даліше. Тоді провідник висилає другу, а відтак третю і так всі до кінця. Не можна допустити, щоб папір розвинувся, а коли б це сталося, то новак, що має штафету з розкритою вісткою, мусить перше папір звинутити і аж тоді подати даліше. Коли послідний новак збере всіх шість штафет, зголошує: "готові!, - ця група виграє.
9. Пісня: "Ой, видно село"
10. Гра: "Передай наказ": /Ці самі групи, що перед тим, знову змагаються. Братчик шепче першому новакові, нпр.: "Наступаємо на Львів". На даний знак, новак, що дістав наказ шепче його другому, а той третьому і т.д. Котра група передасть наказ найшвидше і найбільш правильно - виграє/.
11. Пісня: "Ми ростем"
12. Подяка за добрі вчинки: "Новаки, наш вогник добігає кінця. Ви пізнали які великі діла виконували Січові Стрільці. А тепер нехай

кожний новак скаже, хто йому зробив сьогодні добрий учинок і подякує за нього.

13. Обряд закриття:

"Ви подякували за всі добрі вчинки. А тепер я роздам кожному з вас китичку калинових ягідок, якими прикрашували свої шапки та кріси Січові Стрільці, ідучи до бою за Україну. Бережіть добре цю калину, бо вона має чарівну силу. Поставте її десь на видне місце, коло св"ятого образу над вашим ліжком, або на столику, де пишете свої задачі. Через цілий тиждень нехай пригадає вам ця китичка калини, що новак, так як січовий стрілець, повинен робити багато, багато добрих вчинків. А перед сном не забудьте змовити молитву за кращу долю нашої України. На слідуючі сходи-ни принесете ці калинові китички із собою, зробите звіт братчико-ві із своїх добрих учинків і, якщо ви собі на це заслужите, розмалюєте калинові ягідки на червоно і приберете ними свою но-вацьку стінку в домівці /братчик переходить кругом, вручає кож-ному новакові рисунок китиці калини і каже "Готуйсь"/.

"Увага, новаки! Струнко! Закриваю наш вогник стрілецькою піснею "Гей, у лузі".

б/ Нашу молитву /Отче наш, Богородице Діво/ пожертвуємо за душі Стрільців упавших за Україну. /Тоді новаки співають пісню "Бо-же, що дав нам цю днину"/.

в/ Пластове надобраніч.

=====

4-ий Універсал

Хвилює радісний майдан,
У золоті свята Софія
Угору виросла як мрія,
І горду булаву Богдан
Простер в майбутнє над юрбою.
Вже здійснено! Не мрія - чин!
І в зриві мідяному кінь
Зривається, немов до бою.

Лунає дзвонів віщий спів.
Серця й простори він колише
І нагло мовкне. Нагло тиша,
І в ній на крилах голубів
Пливуть слова у безгоміння:

"Від нині Ти, Народе, знай,
Тобі увесь належить край,
Від нині вільна Україна!
Від моря Чорного, аж ген,
Де б"ють Дніпрові джерела,

Через степи де вільні села
Всміхаються в вінках вишень,
Від синіх узбережжів Дону,
Далеко ген, до верховин,
Бездомних зворів, полонин,
Нехай не буде вже кордону!
Народ і землі всі - єдині,
Народні право і закон,
Розбитий впав ворожий трон,
Для всіх здвигаєш волю нині!"

Знов дзвін мідяним серцем б"є,
Усім, усім ясніють лица,
Грушевський радісно сміється,
Навколо армія стає.
І враз гремить у небо "слава"
По двох невольничих віках!
І булаву Богдан простяг
Туди де родиться держава!

ПІД ЯЛИНКОЮ

Іванна Савицька

Різдво, і гомоном перлистим	Тож обступім кругом ялинку,
Колядки звуки гомонять.	Хай світло зірки на верху,
Ялинки вогниці іскристі	З"єднає нас в одну родину,
Палають, міняться, горять.	Люблячу, ширу і міцну.

Світи, ялинко, поміж нами
Любов"ю, радістю палай!
А звук колядки небесами
Хай полетить у рідний край.

ВІСІМНАДЦЯТОГО РОКУ ЛИСТОПАД

-Роман Завадович

Пригадаймо: золотіла тиха осінь,
Застеляла жовтим листям княжий Львів.
З війни ішли батьки, голодні й босі,
Їх обов"язек у рідне місто вів.

То були вони, герої славні наші,
Рідні наші то діди й батьки були,
Що життя своє і сили щонайкращі
В подарунок Батьківщині віддали.

А як перший сірий ранок листопаду
Понад вежі простягнув своє крило,
Львів побачив українську, рідну владу,
Рідним прапором обвив своє чоло.

Стільки років відлетіли журавлями!
Стільки років, наче ріки, відплили!
Але спомини лишилися між нами
Наче сонце нам просвічують з імлі.

І куди б нас не носила доля світом,
І куди б не гнала нас із рідних хат,
Нам залишиться священним заповітом
Вісімнадцятого року листопад.

К Р І С

Леся Храплива

Як в заранні Листопада
Гнались бурі через Львів,
Кріса взяв Василько радо,
І без діла не сидів.

З ним пішов крізь стріли, крики,
І боровся скільки міг,
Хоч той кріс важкий, великий,
Аж збивав Василька з ніг.

Сам стріляв у битві грізній,
Боронився, скільки сил,
Хоч той кріс важкий, залізний,
А такий малий Василь.

Коли ж ніч прийшла осіння,
Вітер жовте листя ніс,
Впав Василько на каміння,
Біля нього вірний кріс.

Насувалася навала:
Сотні ворогів лихих!
На камінні щось лежало,
Глянув вітер... і затих.

Глянув вітер і полинув
І зі Львова в світ поніс:
Що така мала дитина,
А такий великий кріс.

ПІСНІ

Від Синього Дону

/ пісня /

Від синього Дону до сивих Карпат
Одна нероздільна родина:
Без паньства, без рабства, насильства і грат-
Вільна, незалежна Україна.

Сини України ставаймо вільні
Під прапор ідеї одної:
Зберем з поля квіти рясні
В вінок України вільної!

Сини України! Ставаймо в ряди!
Ставаймо в незломную лаву;
Стяг волі і правди ми будем нести
Вільній Україні на славу!

Нехай же від Дону до сивих Карпат
Живе нероздільна родина:
Без паньства, без рабства, насильства і грат -
Вільна, незалежна Україна!

Слава, Слава, Отимане

Жваво

Сла - ва, сла - ва о - та - ма - не, гей ти багь - ку нам!

Ми зто - бо - ю на во - ро - га ні - де - мо - всі браз!

Йде Січове Військо

Хорою

Йде сі - чо - ве вій - сько, та спі - ва - є сти - ха: Як по - бо - рем

во - ро - жень - ків, не бу - де в нас ли - ха. ли - ха.

Йде Січове військо
Та співає стиха:
Як поборем вороженьків
Не буде в нас лиха.

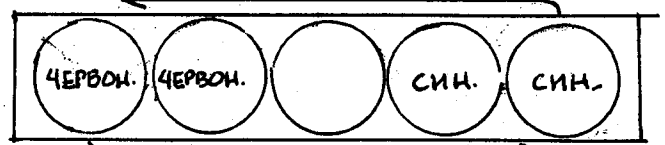
Йде Січове військо
В боротьбу криваву,
Як поборем вороженьків,
Добудемо славу.

Йде Січове військо
Пісня степом лине:
Як поборем вороженьків,
Слава не загине.

КУТОК ГОР

Л о м и г о л о в к а :

Витяти з твердого паперу два сині і два червоні кружки і поставити на порожніх місцях на картонику:

Завданням гравця є змінити позиції синіх кружків на червоні, а червоних на сині, роблячи тільки вісім рухів.

Дозволено є:

- 1/ пересувати кружок з одної позиції на другу
- 2/ перескакувати одним кружком через другий, якщо біля нього є вільне місце /як при шахах/.

Р о з в " я з к а завдання:

- 1/ Пересуваємо червоний кружок на порожнє місце.
- 2/ Перескакуємо синім кружком через червоний, який ми щойно пересунули.
- 3/ Пересуваємо синій кружок, що ще стоїть у своїй оригінальній позиції, на вільне місце.
- 4/ Перескакуємо червоним кружком через синій, який щойно перемінено.
- 5/ Перескакуємо червоним кружком, що ще стоїть на своїй оригінальній позиції, через синій.
- 6/ Пересуваємо синій кружок на порожнє місце, яке ми щойно зробили.
- 7/ Перескакуємо синім кружком через червоний.
- 8/ Пересуваємо червоний на вільне місце.

В І Д Ч И Т А Й

Мі	100		/місто/
мі	100	-	/місток/
ли	100	-	/листок/
ли	100	-д	/листопад/
і	100	-я	/історія/
100 л	-	-ц	/столиця/
100 р	-	-ж	/сторож/
1/2 100 р	-	-чч	/пів сторіччя/
100 р	-	-н	/сторона/

П І Д П И Ш И С Я

Гравець спирає на стіну кусок паперу і старається написати на ній своє ім'я. В той сам час він крутить лівою ногою в праву сторону. Спробуйте, як вам це вдасться.

Два грачі стають звернені лицем до себе. Між чолами тримають яблуко. Їхнім завданням є, без допомоги рук, присісти, встати, обкрутитися в право й вліво та перейти вздовж домівки.

МАЙСТРУЄМО

З А С У Ш Е Н І К В І Т И

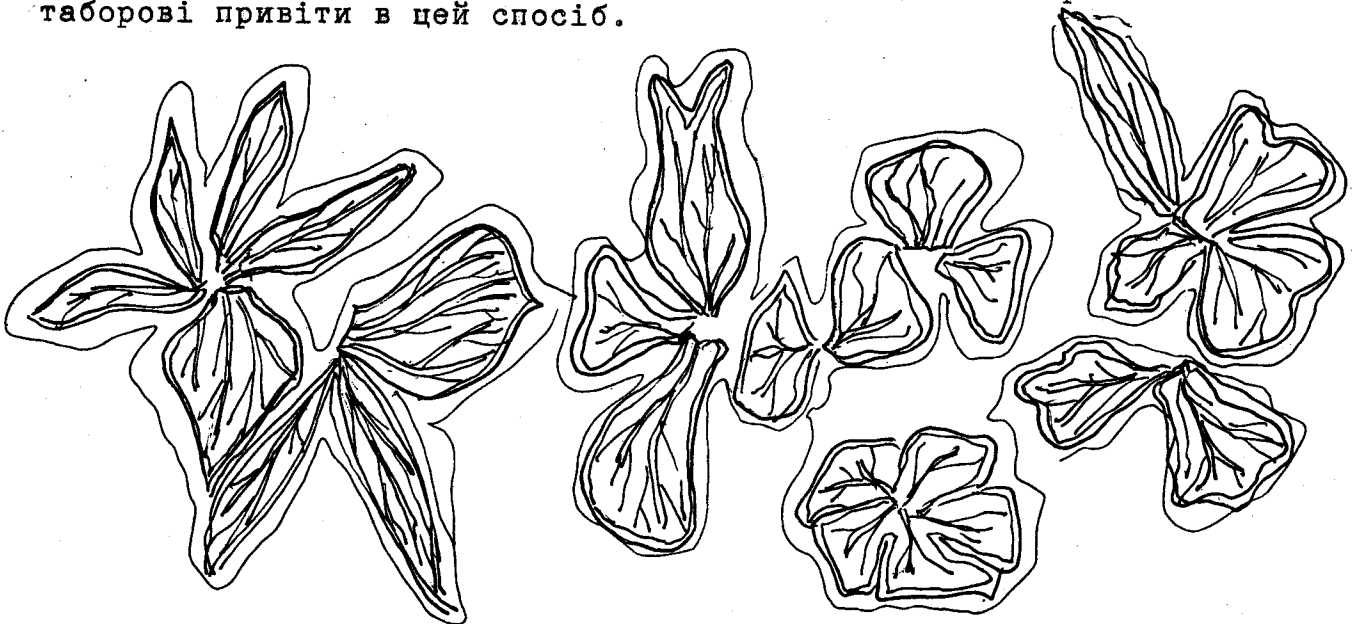
Проминуло літо. Відцвіли літні квіти. Але час-до-часу в нашій хаті появиться китиця квітів, чи то з нагоди іменин, уродин, чи просто для прикраси кімнати. Квіти в кімнаті довго не постоять. Вони швидко в"януть і опадають. Ми ніколи не чекаємо коли то пелюстки почнуть опадати. Як тільки побачимо, що квіти починають в"янути, ми їх викидаємо.

Багато разів ми викидали квіти і навіть не подумали, що з них ми можемо мати користь. Коли квіти починають в"янути, і ми будемо їх викидати, зібрати пелюстки і розложити їх на паперовій серветці. Відтак накрити другою серветкою та поставити до телефонічної, або до якоїнебудь грубої книжки. Ці пелюстки спрасуються і висохнуть.

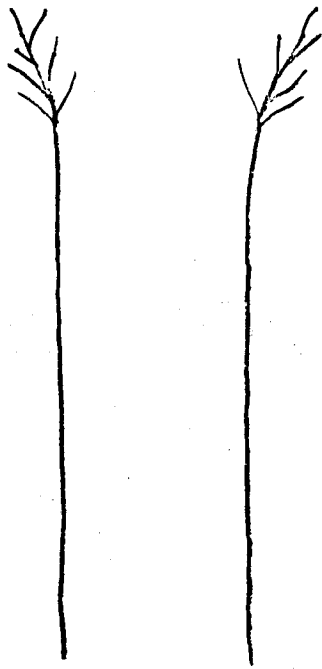
Крім пелюсток можемо сушити інші частини квітки, листки, стебло.

Із засушених частин квітки можна укладати на папері квіти, квіткові орнаменти, приклеюючи їх клеєм до паперу. В цей спосіб можемо прикрашувати іменинові картки, робити прикраси до домівки. Щоб легше було клеїти, можна нарисувати олівцем, або тільки легко зазначити що і де клеїти. При орнаментах пелюстки та листки можна тяти до бажаної форми.

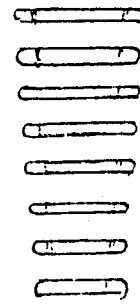
Цим напевно зацікавляться новачки, а навіть деякі новачки. Попробуйте це зробити. Найперше попробуйте самі а відтак показуйте новацтву. Це не є нічого нового. Деякі новацькі табори виготовляли таборові привіти в цей спосіб.

ТОТЕМ РОЯ "ОЛЕНЬ"

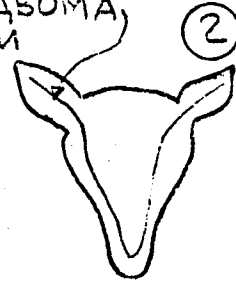
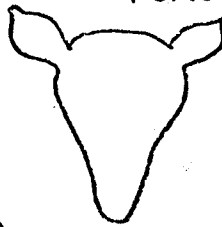

① ДВА ПРУТИ З БІЧНИМИ ГІЛКАМИ ВВЕРХУ (РОГАМИ ОЛЕНЯ)
ДОБРЕ БУЛО Б ЩОБИ "РОГИ" У ДВОХ ПРУТАХ БУЛИ ДЕЩО СИМЕТРИЧНІ ХОЧА СВОЄЮ ГУСТОТЮ

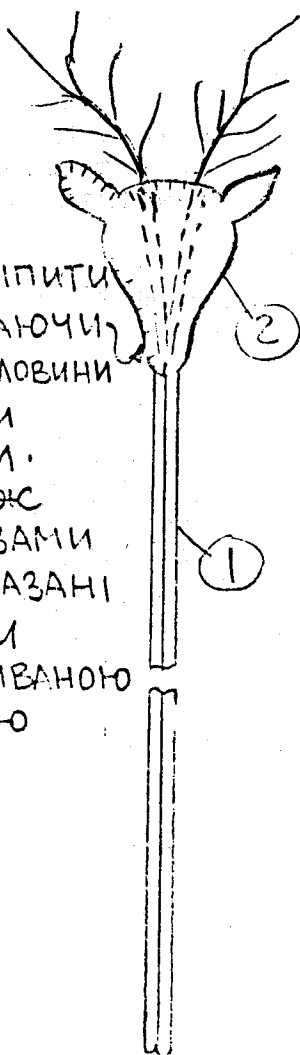

③ ПАЛИКИ, ЩО ЇХ ВИТЕСУЄ КОЖНИЙ НОВАК ЗОКРЕМА ДЛЯ ПОЧУТТЯ СПІЛЬНОЇ ПРАЦІ

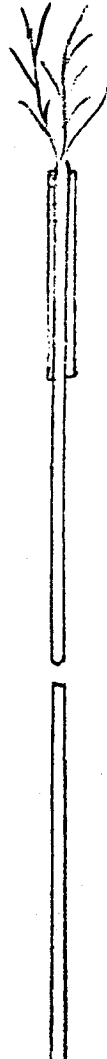
ЗМІЦНИТИ, ВКЛАДАЮЧИ ДРІТ ПОМІЖ ДВОМА ГОЛОВАМИ

② ДВІ ОДИНАКОВІ ГОЛОВИ ОЛЕНЯ ВИТЯТІ З КАРТОНУ

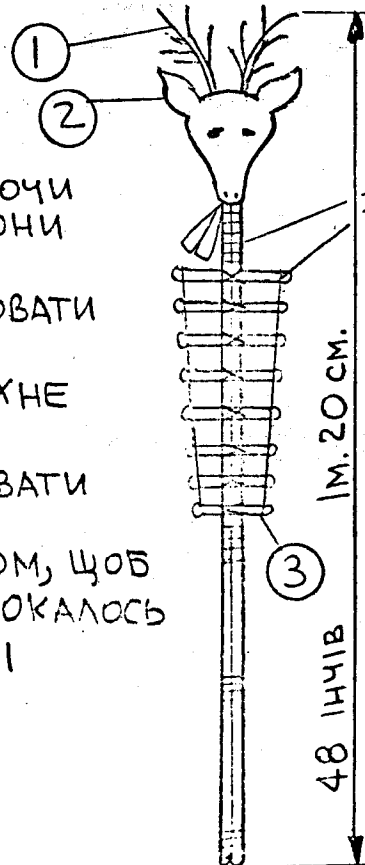

ПРИКРІПИТИ, ЗШИВАЮЧИ, ДВІ ПОЛОВИНИ ГОЛОВИ РАЗОМ. ПОМІЖ ГОЛОВАМИ Є ПОКАЗАНІ ПРУТИ ПЕРЕРИВАНОЮ ЛІНІЄЮ

ВИД З БОКУ

НАЛІПИТИ ПАПІР ПОКРИВАЮЧИ ДВІ СТОРОНИ ГОЛОВИ І НАМАЛЮВАТИ ОЛЕНЯ, ЯК ВИСОХНЕ ФАРЕА, ПОМАЛЮВАТИ ЛИЦЕ ШЕЛЛАКОМ, ЩОБ НЕ РОЗМОКАЛОСЬ НА ДОЩІ

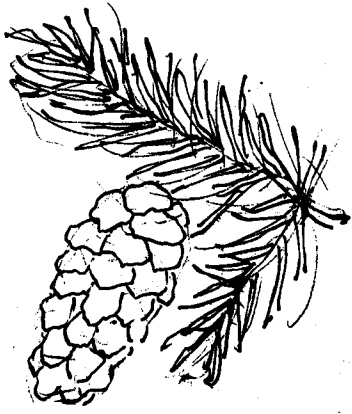
ПРИВ'ЯЗАТИ ШНУРКОМ

1 м. 20 см.

48 ІНЧІВ

ГОТОВИЙ ТОТЕМ

ВИД З ПЕРЕДУ

СМЕРЕКА

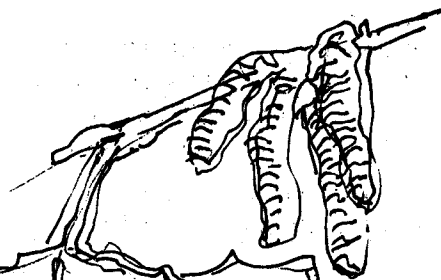
ВЕРБА

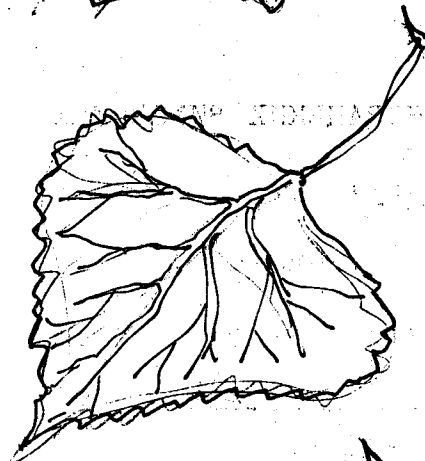
Б'ЯЗ

БУК

ОСИКА

ТОПОЛЯ

КЛЕН

РЯБИНА

З А Г А Д К И
=====

Вертиться, крутиться, ніколи не стане.
На нім живуть люди, і гори, і ями.

/земля/

Звечора вмирає, вранці оживає.

/день/

Що то за штука, що день і ніч стука? /серце/

Зимою як літком - літком, як зимою.

/ялинка/

Влітку і взимку вбрання одне,
Та кличуть дітки завжди мене:
Що б я на свята до них прийшла,
Цяцьок багато їм принесла.

/ялинка/

Вам розкаже всі пригоди,
А сама - мовчить із роду.

/книжка/

0-0-0-0-0

НОВАЦЬКИМ ТАБОРАМ І ВИШКІЛЬНИМ КАДРАМ НОВАЦЬКИХ ВИХОВНИКІВ,
що переслили нам свої привіти

ЩИРЕ СПАСИБІ!

Редакція.

=====

В О Г О Н Ь О Р Л И Н О Ї Р А Д И

Видає: ОРЛИНИЙ КРУГ і ЛАНКА "Н" КАДРИ ВИХОВНИЦЬ
під проводом пл.сен. Анізи В е р е с ю к

Рисунки: ст.пл. Іриней Ю р ч у к

Адреса Редакції:

пл.сен. Аніза Вересюк
101 Oakdale Street
Wethersfield, Connecticut 06109

Адреса Адміністрації:

пл.сен.Олександра Юзенів
206 East 9 Street
New York, N.Y. 10003

Відбито офсетом 500 примірників.

"В О Г О Н Ь О Р Л И Н О Ї Р А Д И"

=====

ч: 32

О С І Н Ь

1967

З М І С Т :

Від Редакції	стор.	3
Четвертий Універсал УЦРади /уривок/	"	3
Що будемо розказувати новачтву:		
1. Тату, хто герой? /Веселка ч.11/75/.	"	4
2. Перший Листопад	"	5
3. Ганусині коси	"	7
4. За щире серце - щира нагорода	"	9
5. Ялинка	"	10
6. Розвідчик Пластун	"	11
7. Головний Командир У.П.А. - Тарас Чупринка	"	14
Програма відсвяткування події Першого Листопада	"	16
Новацький Вогник присвячений події Першого Листопада	"	18
Вірші:		
1. 4-ий Універсал	"	20
2. Під ялинкою	"	21
3. Вісімнадцятого Року Листопад	"	21
4. Кріс	"	22
Пісні:		
1. Від Синього Дону	"	22
2. Слава, слава, Отамане	"	23
3. Йде Січове Військо	"	23
Куток гор:		
1. Ломиголовка	"	24
2. Відчитай	"	24
3. Підпишися	"	24
4. Яблуко	"	25
Майструємо:		
1. Засушені квіти	"	25
2. Тотем роя "Олень"	"	26
Лиоля-дерево	"	27
Загадки	"	28

§§§§§§§§§§

ЗАМІТКА:

В числі "В.О.Р." ч:31 зроблено декілька технічних помилок. Між іншими, пропущено ноти до обжинок, сінокосів та інших вправ. В авторів та читачів просимо вибачення за наш недогляд. Руки і музику передрукуємо в таборовому числі - 1968 р.

Редакція